

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Kirkens Gienmæle mod Professor Theologiæ Dr. H. N. Clausen

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Kirkens Gienmæle mod Professor Theologiæ Dr. H. N. Clausen", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1825_413A-txr-shoot-idm70.pdf (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Oversigt over manuskripter og tryk

Manuskripter

Der er ikke bevaret et komplet manuskript til værket, men følgende forarbejder findes i Grundtvig-arkivet, Det Kongelige Bibliotek, København, fascikel 100:

Signatur	Type	Indhold
Fasc. 100.I.	Forarbejde	Noter til Clausens bog
Fasc. 100.II.	Forarbejde	Anmeldelse af Clausens bog
Fasc. 100.III.	Udkast	Fortale
Fasc. 100.VII.	Udkast	Kasseret udkast til sidste halvdel af Kirkens Gienmæle
Fasc. 100.XI.	Udkast	Kasseret blad af fasc. 100.VII
Fasc. 100.VI.	Udkast	Kasseret fortsættelse af fasc. 100.VII
Fasc. 100.V.	Udkast	Endnu en kasseret fortsættelse af fasc. 100.VII

Fasc. 100.I-III er trykt i *Dansk Kirketidende* 1877, nr. 44 og 45, i en artikelserie af C.J. Brandt, hvori han også kommenterer de tre udkast til slutningen af *Kirkens Gienmæle* i fasc. 100.V-VII (jf. *Bibliografien*, nr. 414). Se desuden indledningens afsnit "Tilblivelse".

Førstetrykket

Nummer i *Bibliografien* : 413A.

Kirkens Gienmæle udkom den 5. september 1825. Samme dag oplyste *Kjøbenhavns kongelig alene privilegerede Adressecomptoirs Efterretninger (Adresseavisen)*: "Fra Pressen er udkommet: *Kirkens Gjenmæle* mod Prof. Theol. Dr. H. N. Clausen, ved N. F. S. Grundtvig, Capellan ved vor Frelsers Kirke" (*Adresseavisen* 1825, s. [3]). Det oplystes desuden, at prisen for et hæftet eksemplar var "24 sk.[illing] Tegn"; 'tegn' eller 'rigsbanktegn' var møntlignende kobberstykker, som rigsbanken i vanskelige økonomiske tider lod udstede som supplement til de egentlige mønter. Bogen var til salg hos den Wahlske Boghandling, Ulfeldtsplads Nr. 118.

Titelbladet oplyser, at bogen er trykt hos Fabritius Tengnagels bogtrykkeri.

Ifølge et brev af en ung C.F. Balslev blev første oplag trykt i 500 eksemplarer og udsolgt i løbet af fem dage (Begtrup 1901, s. 232 f.).

Senere udgaver

Den 13. september udkom andet oplag (*Bibliografien*, nr. 413B). På titelbladet beskrives det som uforandret, men der er dog tale om en delvis ny sats. Fra og med s. [1] er teksten forskudt i forhold til første oplag, da siderne i andet oplag rummer en linje mere per side. Førstetrykkets åbenlyse tekstfejl er rettet i andet oplag, se afsnittet Tekstkritik.

Den 19. oktober udkom et tredje oplag (*Bibliografien*, nr. 413C). Igen meddeler titelbladet, at oplaget er uforandret, men der er foretaget en række ændringer fra andet til tredje oplag. Foruden enkelte grafiske ændringer er der anvendt nye stavemåder, fx umulig > umuelig, væsenlig > væsentlig, Auctoritet > Autoritet.

Oversættelse

Kirkens Gienmæle blev oversat til tysk af Heinrich Egge, kapellan ved Frederiks Tyske Kirke på Christianshavn (den nuværende Christians Kirke). Den fik titlen *Protest der christlichen Kirche gegen den After-Protestantismus des Professors der Theologie Dr. H. N. Clausen* (*Bibliografien*, nr. 413D). Ud over en fuldstændig oversættelse af Grundtvigs tekst indeholdt den tyske udgave et indledende afsnit med overskriften "Vorwort des Uebersetzers", dateret 21. september 1825, samt et længere "Nachschrift" (24 sider), hvori oversætteren dels fortæller om de følger, værket fik for Grundtvig, dels fortsætter og uddyber kritikken af H.N. Clausens bog. Den tyske oversættelse udkom i Leipzig på Karl Tauchnitz' forlag. Bogen annonceredes til salg i København i *Adresseavisen* den 27. februar 1826 til en pris af 2 mark og 4 skilling (*Adresseavisen* 1826, s. [3]).